

تحركات جديد بخش خصوصی

در آستانه خصوصی سازی

در اسفند ۸۵ انتخابات دوره جدید اتاق‌های بازرگانی و صنایع و معادن سراسر کشور برگزار خواهد شد و به گمان بسیاری از مطلعان، دکتر محمد نهاوندیان رقیب اصلی مهندس خاموشی در این انتخابات است.

نهاوندیان که چند ماهی است بر کرسی ریاست اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تهران تکیه زده و با آمدنش، دوران ریاست سه‌ساله مهندس بهزادیان و اختلافات دو اتاق در مرکز کشور پایان یافته، به خبرنگاران می‌گوید: مسایل مهمتری در کشور و در اقتصاد جهانی مطرح است که باید حول آنها گفتگو نمود.

الزامات واگذاری

وی در این مصاحبه دوساعته که می‌توان آن را به دو بخش: سیاست‌های اصل ۴۴ و ایجاد مرکز پیگیری برای اجرایی‌شدن این سیاست‌ها تقسیم کرد، گفت: معتمد در اجرای ابلاغیه مقام معظم رهبری، باید شفافیت اطلاعاتی به طور کامل رعایت شود.

وی افزود: اجرای ابلاغیه، مستلزم اصلاح برخی از قوانین است و تخلف از آن هم جرم محسوب می‌شود. وی سپس تأکید کرد: برخی نگران هستند که نزدیکی به مراکز قدرت، رانت اطلاعاتی ایجاد کند. رییس اتاق تهران با بیان این که تدوین و تصویب آیین‌نامه‌ها نیز ضروری به نظر می‌رسد، افزود: باید قانون چنان صریح و روشن باشد که امکان

هیچگونه سوءاستفاده را ندهد. وی سپس گفت: تغییرنام، بدون تغییر ماهیت و عملکرد، از آفت‌های جبران‌ناپذیر در روند اجرایی‌شدن بند "ج" سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی محسوب می‌شود. نهاوندیان افزود: در این صورت، علاوه بر این که هیچ گامی در جهت خصوصی‌سازی برداشته نشده، بلکه سهام ممتاز شرکت‌های مشمول بند "ج" نیز به برخی افراد صاحب نفوذ واگذار می‌شود. رییس اتاق تهران افزود: در این صورت، به ظاهر شرکت دولتی نیست، اما از نظر عملکرد به صورت قبل است و با این وضعیت، قیمت خدمات بنگاه نیز پایین نمی‌آید.

برای رسیدن به بالاترین توانمندی،
بالا بردن کارایی بنگاه‌ها ضروری است و
لازمه کارایی هم رقابت است، زیرا در
شرایط انحصار، به کارایی نمی‌رسیم.

نهاوندیان سپس به تغییر مالکیت در قالب شرکت انحصاری و خرید شرکت دولتی بدون تغییر درجه تمرکز، به عنوان آفت دوم در راه اجرای این ابلاغیه اشاره کرد و تدبیر و چاره‌اندیشی در جهت جلوگیری از ایجاد هرگونه مانع فراروی ابلاغیه را مورد توجه قرار داد و عدم تغییر کاربری تا ۱۰ سال، سرپاماندن بنگاه (بیکارنشدن کارگرا و تامین نیروی

انسانی شاغل تا سه سال) را جزو ملاحظات اجتماعی در انتقال برشمرد.

به گفته نهاوندیان، باید ابتدا از ایجاد آسیب‌های اجتماعی جلوگیری کرد تا همه ملت باور کنند که در این موضوع سهیم هستند و مشارکت کنند.

این فعال اقتصادی تصریح کرد: ابلاغیه مقام معظم رهبری به استناد بخشی از اصل ۴۴، عامل "رشد و توسعه اقتصاد کشور" است و با توجه به این که هدف منفعت عمومی است، بنابراین، نفع خصوصی با نفع عمومی همراه خواهد بود.

رییس اتاق تهران در پاسخ به پرسشی در خصوص قیمتگذاری سهام و واگذاری با قیمت بالا به بخش خصوصی گفت: در زمان حاضر، با توجه به نحوه ابلاغ سیاست‌ها، نه به صورت تصمیم استثنایی، بلکه به عنوان اجرای قانون اساسی کشور، این مهم می‌تواند درجه اطمینان بالاتری را به نهادهای اجرایی بدهد. وی افزود: رویه غالب و اصلی در شکل این کار، باید استفاده از مکانیزم بازار باشد و قیمت واحدها را بازار تعیین می‌کند.

وی سپس گفت: یکی از نکاتی که حتماً باید مورد توجه قرار گیرد، این است که با توجه به این که بسیاری از نهادهای دولتی زیانده یا متکی به بودجه دولت هستند، اگر می‌خواهیم آنها را واگذار کنیم، آیا این کمک‌ها به مالکیت جدید هم ادامه می‌یابد؟ و اگر اینطور نیست، بازده سرمایه باید چگونه محاسبه شود؟

در حال حاضر، مسوولان دولتی رده بالا نیز تفکر دولتی ندارند. رییس اتاق تهران در عین حال گفت: مشکلات عملی ناشی از مقاومت در مقابل تغییر، یا عادت‌های بوروکراتیک در سیستم دولتی را نباید نفی کرد، اما به طور قطع، مشکلات چالشی اعضای این ستاد، مقابله با مقاومت‌ها خواهد بود.

ستاد پیگیری

وی با اشاره به تشکیل ستاد پیگیری بند "ج" سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در دولت، بر آمادگی اتاق تهران برای ارائه نظریات کارشناسی تاکید کرد. البته قبل از این مصاحبه نیز برخی از

۴۴ موضوع بخش دوم سخنان دکتر نهاوندیان بود. وی در این رابطه گفت: انجام مطالعات علمی برای کمک به طراحی علمی مدیریت تحول و جمع‌آوری نظریات و پیشنهادهای همه فعالان اقتصادی در داخل و خارج، از جمله محورهای موردتوجه در این مرکز است.

وی جمع‌آوری و هم‌افزایی امکانات سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی برای تحقق این انتقال را از هدف‌های مهم ایجاد این مرکز بیان کرد و از تمام صاحب‌نظران و فعالان عرصه اقتصاد خواست تا با ارائه نظریات کارشناسی خود، به این مرکز یاری رسانند.

وی توانمندی‌های بخش خصوصی برای برعهده‌گرفتن وظیفه را بسیار بالا دانست و گفت: به شرطی که نهادسازی انجام شود، مقدار زیادی سرمایه متعلق به ایرانیان وجود دارد که می‌توان از آن استفاده کرد.

ضرورت رقابت

نهاوندیان سپس با تاکید بر این که در تمام طراحی‌های مدیریت، باید اهداف اقتصادی مورد توجه قرار گیرند، گفت: برای رسیدن به بالاترین توانمندی، بالابردن کارایی بنگاه‌ها ضروری است و لازمه کارایی هم رقابت است، زیرا در شرایط انحصار به کارایی نمی‌رسیم.

رییس اتاق تهران در ادامه از بالابودن تمرکز در صنعت انتقاد کرد و گفت: راه چاره، رقابت‌افزایی است که نیازمند مهندسی مجدد در طراحی علمی تحول است و در جریان تحول باید درجه رقابت در بخش‌های اقتصادی رشد یابد.

وی آنگاه بر ضرورت ایجاد شرکت‌های عام و خصوصی رقیب تصریح کرد و گفت: این شرکت‌ها می‌توانند با ایجاد امکان خرید برای مردم، در فضای کاملا رقابتی سهام را خریداری کنند.

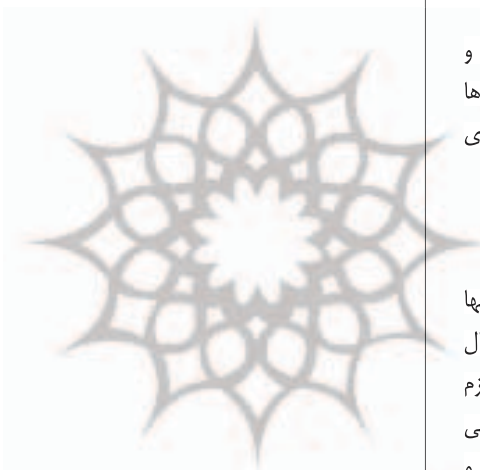
بورس و تدبیر هوشمندانه

دکتر نهاوندیان سپس از بورس به عنوان تنها تجلی‌گاه مکانیزم بازار نام برد و افزود: در تحول انتقال شکل تصدیگری دولت به خصوصی، نباید از مکانیزم تصدیگری استفاده کرد. به اعتقاد وی، در طراحی مدیریت، باید تحول پیش‌بینی و پیشگیری آفات و مشکلات در دستور کار قرار گیرد. این فعال اقتصادی ادامه داد: عدم تغییر هوشمندانه برای مشکلات پیش رو در سال‌های بعد، مسایل خلافی را در بخش خصوصی ایجاد می‌کند و به علت حساسیت افکار عمومی، امکان برگشت سیاست‌ها ایجاد می‌شود.

مرکز پیگیری

تاسیس مرکز پیگیری اجرایی سیاست‌های اصل

تأمین اهداف اقتصادی نظام - چه در بعد
رشد و چه در بعد عدالت - نیاز به مهندسی
مجدد در ساختار اقتصاد کشور دارد.

② عضویت در سازمان جهانی تجارت، تسهیل‌کننده شرکت در مسابقه است، اما تعیین‌کننده برنده‌شدن نیست؛ برنده‌شدن در مسابقه نیازمند کارایی بنگاه‌ها است.

مسوولان از عضویت مهندس خاموشی و دکتر نهاوندیان به عنوان رییسان اتاق‌های ایران و تهران در ستاد پیگیری اصل ۴۴ قانون اساسی خبر داده بودند، اما نهاوندیان در این رابطه گفت: هنوز ترکیب ستاد در هیات دولت مشخص نشده و از من به عنوان مشاور کمیسیون دعوت به همکاری شده است.

وی افزود: با توجه به اهداف نظام که رشد را به همراه عدالت می‌خواهد، در مرحله‌ای هستیم که باید پس از هشت سال تجربه رشد مستمر حجم و سهم دولت در اقتصاد ایران و بیش از ۲۵ سال تجربه

همبازی بخش‌های مختلف

نهاوندیان سپس با بیان این که در ستاد تشکیل‌شده در دولت، تمام وز ارتخانه‌های درگیر واگذاری، باید برنامه زمانبندی اجرایی سیاست‌ها را به ستاد ارائه کنند، گفت: بخش خصوصی و تعاونی هم باید کمر همت ببندند و با مطالعات عالمانه و تجهیز امکانات به کمک دولت بشتابند.

وی سپس با رد این موضوع که حضور بیشتر دولتی‌ها در ستاد اجرایی طرح، سبب غالب‌شدن تفکر دولتی بر خصوصی در تصمیم‌گیری‌ها می‌شود، گفت:

تجدیدنظر قرار دهد، چرا که سیاست‌های کنونی این وزارتخانه به طور کلی راه بخش خصوصی را مسدود کرده است.

انتظار از دولت

وی می‌گوید: از دولت انتظار زیادی نداریم، اما حداقل این انتظار وجود دارد که با بخش غیردولتی مانند سرمایه‌گذاران خارجی رفتار شود یا در زمینه پتروشیمی باید همانگونه که به سرمایه‌گذاری‌های دولتی توجه می‌شود، زمینه فعالیت بخش خصوصی نیز فراهم گردد. به طور کلی، باید بسیاری از مسایل مورد بازبینی قرار گیرند.

دو دوره پنج‌ساله

دکتر دانش‌جعفری نیز در این رابطه معتقد است که برای اجرای کامل سیاست‌های کلی اصل ۴۴، نیاز به دو دوره پنج‌ساله است که در دوره اول سهام به بخش غیردولتی واگذار خواهد شد و در مرحله دوم بخش خصوصی یا تعاونی که مالکیت سهام را به تملک خود درآورده، از نظر مالی و مدیریتی توانمندسازی خواهد شد.

وزیر امور اقتصادی و دارایی سپس در خصوص چگونگی واگذاری سهام واحدهای دولتی، هدفگذاری اولیه را پس از واگذاری شرکت‌ها، نگهداری ۲۰ درصد سهام هر شرکت خواند و گفت: ۵۰ درصد از سهام باقیمانده از طریق فروش اقساطی، ۳۰ درصد به صورت عرضه عمومی و پنج درصد نیز برای واگذاری به مدیران و کارکنان شرکت‌های قابل‌واگذاری پیش‌بینی شده است.

متن مردم

رییس‌جمهور نیز معتقد است که این کار (واگذاری‌ها) به خودی‌خود به معنی افزایش سرعت رشد اقتصادی کشور نیست، بلکه به معنی واگذاری سهم دولت در اقتصاد به مردم است و امیدواریم مقدمه رشد بیشتر شود.

وی می‌گوید: دولت در این واگذاری‌ها اجازه نخواهد داد که عده‌ای خاص با چنگ‌اندازی به ثروت عمومی، سود شخصی کسب کنند و برنامه‌ریزی دولت نیز بر این اساس است که متن مردم در این واگذاری‌ها سهیم شوند، سهام واگذاری متعلق به همه مردم است.

در مسیر توسعه و عدالت اقتصادی خواهند بود. این فعال اقتصادی در پاسخ به پرسشی درخصوص امکان خرید سهام واگذار شده توسط برخی از نهادهای دولتی نیز گفت: براساس قسمت‌های دو و پنج بند "د" مشارکت شرکت‌های دولتی با بخش‌های غیردولتی تا سقف ۴۹ درصد برای توسعه مناطق کمتر توسعه‌یافته مقدور است. بنابراین، دولت بی‌مورد نمی‌تواند سهام خریداری کند.

وی تصریح کرد: اما وظیفه دشوار نهاد واگذاری، همانا توجه به کارکرد بنگاه است و ارزش تجهیزات در بنگاه کارگشایی نباید مورد توجه قرار گیرد.

در شرایطی که بخش خصوصی ضعیف مانده، نمی‌توان توقع داشت که این ابلاغیه اجرایی شود.

WTO

رییس اتاق تهران در پاسخ به پرسشی درخصوص تاثیر اجرای ابلاغیه بر روی پیوستن ایران به سازمان جهانی تجارت گفت: این تحول می‌تواند کشور را در مسیر جهش صادراتی کمک کند. وی گفت: عضویت در سازمان جهانی تجارت تسهیل‌کننده شرکت در مسابقه است، اما تعیین‌کننده برنده شدن نیست؛ برنده شدن در مسابقه نیازمند کارایی بنگاه‌ها است.

وی در پایان به رابطه تنگاتنگ تجارت و سرمایه اشاره کرد و گفت: برای حضور در بازارهای صادراتی، به طور حتم باید سرمایه‌ها را به کار ببریم.

نگاه بخش خصوصی به صنعت نفت

رییس اتاق ایران نیز درخصوص اجرایی شدن این سیاست‌ها می‌گوید: معتقدم امکان پیاده‌سازی صددرد این سیاست‌ها در صورتی که سیاست‌ها و راهبردهای لازم توسط دولت و مجلس اتخاذ شود، وجود دارد. بنابراین، باید هرچه زودتر در این زمینه اقدام شود، چرا که متأسفانه طی دو سال اخیر، در مورد دو بند اول سیاست‌های ابلاغی، اقدام عملی صورت نگرفته است. باید خیلی از موارد اصلاح شود، مثلاً وزارت نفت باید شرایط دادن موافقت اصولی به بخش غیردولتی برای ساخت پالایشگاه یا فعالیت در صنایع زیردستی نفت را که در انحصار داشته، مورد

جمهوری اسلامی، از ابزار مالکیت و مدیریت دولتی در دستیابی به اهداف عدالت‌جویانه استفاده شود. به اعتقاد نهب‌وندیان، تامین اهداف اقتصادی نظام - چه در بعد رشد و چه در بعد عدالت - نیاز به مهندسی مجدد در ساختار اقتصاد کشور دارد و با این ابلاغیه و آرایش جدید، تصدی دولت به بخش خصوصی، تعاونی و بنگاه‌های عمومی غیردولتی واگذار می‌شود.

عدم تقابل بخش‌ها

وی با بیان این که این موضوع نباید از منظر تقابل دولت با بخش خصوصی دیده شود، گفت: براساس اجماع مدیریت نظام، تقسیم کار جدیدی می‌شود و منابع به صورت دوباره میان سرمایه‌های انسانی توزیع می‌شود. نهب‌وندیان درخصوص شرایط تحقق این ابلاغیه گفت: طراحی عملی مدیریت تحول و نهادسازی، بهترین راه برای رسیدن به اهداف عملیاتی این ابلاغیه است.

اجرایی‌کردن

به گفته وی، ضروری است که برای سرمایه‌های کوچک (خانوارها) از طریق صندوق‌های تجمیع و ترکیب سهام با کم‌کردن ریسک سرمایه، فضای سرمایه‌گذاری قابل‌اعتماد ایجاد شود. وی همچنین لزوم ایجاد شرکت‌های مشاوره برای سرمایه‌گذاری را مورد توجه قرار داد و گفت: تامین مالی داخلی و خارجی برای ساماندهی و ایجاد ارتباط با واحدهایی که مایل به سرمایه‌گذاری هستند، امکان حضور در میدان‌های جدید را فراهم می‌سازد.

رییس اتاق تهران افزود: اجرای این ابلاغیه در اقتصاد دولتی، نیازمند ابزارهای جدیدی است، زیرا در شرایطی که بخش خصوصی ضعیف مانده، نمی‌توان توقع داشت که این ابلاغیه اجرایی شود.

وی سپس مساعد شدن فضای کسب و کار، ترغیب سرمایه‌گذاران بین‌المللی به حضور در ایران، بهره‌مندی از نیروی انسانی مبتکر و خلاق از جهت مدیریت بنگاه‌ها را از دستاوردهای اجرایی این ابلاغیه برشمرد و با اشاره به این که در زمان حاضر، مازاد درآمد نفتی باید در جهت جلب سرمایه‌های بین‌المللی قرار گیرد، افزود: بدون تردید، این سرمایه‌ها در مدیریت جامع‌نگر قابل جذب و استفاده